

בס"ד כז' תשרי ה'תשע"ט
הדלקת נרות - 18:01
צאת השבת - 18:51
רבנו תם - 19:32
שעון קיץ - מהלוח המדויק של "אור החיים"
ע"פ "אופק תל אביב"

שנה תשע עשרה - עלון מס' 931
@ "מברכין החודש", לא אומרים "צדקתך".
@ ר"ח חשון יחול בימים שלשישי ורביעי הבעל"ט.
יחדשהו הקב"ה, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה,
לפרנסה טובה לבשורות טובות ולגשמים בעיתם, אמן.
@ ביום שישי ג' חשון אזכרה למרן הראשלי"צ עובדיה יוסף זצ"ל

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

מפטי"דין: "ב'ה אמר"
(ישעיה מבי)
מרתק - ראו בעמוד 2
מכל מלמדי השכלתי

פרשת בראשית

"בסימנא טבא"

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה
להשתתף בסעודה רביעית
בביתנו "אוהל-מועד" ב- 20:30

Ⓜ "בראשית ברא"
כשם שהבית מודיע על הבנאי, והבגד מודיע על האורג,
והדלת על הנגר, כך העולם מודיע על הקב"ה שהוא
בראו". (מדרש תמורה).

- מעייני הפרשה:**
- ⊖ סדר בריאת העולם - "יהי אור".
 - ⊖ יצירת האדם - נזר הבריאה.
 - ⊖ באה שבת באה מנוחה.
 - ⊖ יצירת ה"עזר כנגדו".
 - ⊖ חטא אכילת הפרי ועונשו.
 - ⊖ ריב קין והבל - ראשיתו קנאה ואח"כ שנהא ובסופו רצח.
 - ⊖ ראשיתם של יושבי אוהל ומקנה תופשי כינור ועוגב.
 - ⊖ תקופת למך וחנוך.
 - ⊖ "האכזבה" - "כי נחמתני כי עשיתים".

Ⓜ "השומר אחי אנכי" (ד, ט)
ביאר העטרת צבי לכאורה, טענה טובה. אלא שבטענה
זו יש מן האנוכיות, מה איכפת לי שלום אחי. אי
אכפתיות זו, היא עצמה אבק רציחה.

Ⓜ "מה עשית קול דמי אחיך..." (ד, י)
לכאורה ימה עשיתי נראה כמיותר, אך הכוונה דבדאי
עשה מקודם חטא וממנו נגררה עבירה גדולה הזו כי
א"א שיתחיל בעבירה חמורה של רציחה, ושאל "מה
עשית?" דהיינו איזה עבירה עשית קודם שגרמה לך לעשות
חטא גדול כזה. (הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זצוק"ל)

Ⓜ "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ והארץ
היתה תהו ובהו" (א - א, ב)
בראשית - אם מיד בראשיתו של יום זוכר האדם, כי ברא
אלוקים את השמים ואת הארץ - הרי גם לאחר מכן -
"והארץ" - כל העניינים הארציים - תוהו ובהו הם
בעיניו.

Ⓜ "ויהיבא אדם ואשתו מפני ה' אלוקים בתיך עץ הגן" (ג, ח)
ותמוה וכי שוטה הי' שחשב שאפשר להיטות מפני ה'
אלוקים. וי"ל הכוונה שאדם הראשון וחווה נתביישו
מאוד מחמת החטא שעשו ולא מצאו בכל העולם מקום
מנוחה לרגלם עד שהזכיר עצמם שגם העץ חטא במה
שלא הוציא טעם עצו ופריו שווה, ובו חסו. וזה שכתוב
"ויתחבא אדם ואשתו מפני ה' אלוקים בתיך עץ הגן",
שהחביאו עצמם וחסו בתיך עצי הגן שעל ידי העץ מצאו
מקום מנוחה...

Ⓜ "הדשא הארץ דשא" (א' יא)
כתב ה"ילבוש" שהמילה דשא היא מראשי התיבות
ד"ין ש"לום א"מת, כי על שלשה דברים אלו העולם
עומד, ובתחילת בריאת העולם התחתון מיד לאחר
שהתגלתה הארץ באופן שתהיה ראויה ליישב את בעלי
החיים ואת האדם, אמר ה' "תדשא הארץ דשא".
לכאורה המילה "דשא" היא מיותרת, אלא היא
מכרזרת על הדין ש"לום א"מת והכוונה היא לעשב
המזרז את זרע השלום. מבאר רבינו החיד"א ב"מדבר
קדמות" שהיות ועיקר הבריאה הוא השראת השכינה
בעם ישראל, הרי ששלוש הדברים עליהם העולם עומד.

Ⓜ "כי היא היתה אב כל חי" (ג, ב)
בין המעלות הטובות שנמנים באשה נאמר: "שמגדלות
בנינו ומצילות אותנו מן החטא" (יבמות סג ע"א). אחרי
שהחטיאה חוה את האדם, אמר עכשיו אין לי לשבחה
רק כי היא "אם כל חי" שהיא מגדלת את בנינו, אבל אינה
מצילה אותנו מן החטא... (הגאון בעל ישועות יעקב זצ"ל)

Ⓜ "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים"
וברש"י על ידי שמיעט את הלבנה הרבה צבאה להפיס
דעתה. לכאורה מה פיוס הוא זה, אפילו הרבה צבאה,
עדיין אורה פחות כנגד המאור הגדול ומתרצים
העולם, בזה שנתן לה כוכבים במאור קטן יותר,
נתפייסה, שראתה כי יש קטנים הימנה.

פנות הניבים והפתגמים

אין ספין מתחדדת אלא בגירף של חברתה = דבר
חז"ל בשבחו של הלמוד בצותא.

דוגמה: כְּאֶשֶׁר בְּנֵי הַתִּיעֵץ אֲתֵי הָאֵם לְלַמּוֹד עִם חֲבֵרוֹ
הַטוֹב לְקִרְאֵת הַמִּבְרָן, הַשִּׁיבוֹתֵי לוֹ: "אֵין סַפִּין
מִתְחַדְדֵת אֶלָּא בְּגִרְף שֶׁל חֲבֵרְתָּהּ".
מקור: "בִּרְזֶל בְּבִרְזֶל יִחַד" [משלי כז יז] - אָמַר רַב
תַּמַּא בְּרַ חֲנִינְא: אֵין סַפִּין מִתְחַדְדֵת אֶלָּא בְּגִרְף שֶׁל
חֲבֵרְתָּהּ, כִּד אֵין תַּלְמִיד-חֶכֶם מִתְחַדֵּד אֶלָּא בְּחֲבֵרוֹ
[בראשית רבה סט]. (ניבונון)

Ⓜ "על ג'הודך הכ"ך" (ג, יד)
למה דווקא העונש הזה בא על הנחש. מפני שהוא היה
הראשון שהשתמש בשקר בעולם, הסב לקדוש ברוך
הוא דברים שלא אמרם, שאסור לנגוע בעץ הדעת,
ושקר אין לו רגלים, כמובא בגמרא (שבת קד, ע"א)
שיקרא לא קאמי ונתקלל מידה כנגד מידה שלא יהיו
לו רגלים. (באר מים חיים)

הסידור ממשול מדרש עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל עיני קטן.
ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חידושי": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

הנחש - סוכן מכירות מפולפל

שימו לב לטכניקה של הנחש: שיטות שכנוע כשל סוכן מכירות ותיק. בדבר האלוקים המקורי נאמר מפורשות: "ויצו ה'... לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת... לא תאכל ממנו". דברי האלוקים הם קודם כל צו, פקודה ברורה. תחילתם בקביעה ברורה שהכול מותר. כל עצי הגן מותרים באכילה. כך משתמע מן הביטוי החוזר: "אכול ותאכל", האיסור מתמקד בעץ אחד הנמצא בתוך הגן. אך הנחש החלקלק מטעים את דבריו באוזני האשה. כבדרך אגב, הוא מחדיר הערכה שונה למהות האיסור: "אף כי אמר אלוקים" - אמר ולא ציווה. האיסור אינו כה חמור. האומנם הכול נאסר עליכם! האשה משתכנעת: "מפרי עץ הגן נאכל". עתה נאלץ מיתן לעמוד "מכל" ו"יאכל תאכל". "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלוקים לא תאכלו". גם כאן כבר בוצע התיקון: לא עץ בודד הוא האסור, אלא מפרי העץ אשר בתוך הגן. זהו הפרינציפ החוזר על עצמו מאז ימי קדם ועד ימינו. להתעלם מן המותר, לחשוש רק על האסור ועל המגביל, במטרה להוכיח את גיירה שלא ניתן לעמוד בה. בשלב זה האשה זוחלת עמוק יותר. עתה הדרך פתוחה וקצרה. העץ הופך לטוב למאכל ולתאווה לעיניים. לפתע כבר לא ניתן לעמוד בפיתוי: "ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל... (הרב משה גרילק "פרשה ופישרה")"

"בניך כשתילי זתים" - חינוך

מתכננים את השגרה יחד

הזמן אחרי החגים הוא זמן מצוי לחשיבה. אחרי שביליתם יחד כל המשפחה, אפשר להתחיל לחשוב על המטרות לשנה הקרובה. אולי נחליט שהשנה נרצה שהבית יהיה מסודר יותר, או שכל אחד מהילדים יפתח הרגלים חדשים, יהפוך לעצמאי יותר. כמובן, גם ההורים מוזמנים לשנות ולהוסיף דברים לשגרה שלהם. אבא או אמא שרגילים לעבוד עד מאוחר יכולים לקבל החלטה להקדיש יום או יומיים בשבוע לחזרה מוקדמת הביתה, כדי לבלות עם המשפחה. כך, למשל, תוכלו להחליט על יום מסוים בשבוע בו יוצאים מהבית - לטיול בטבע, פיקניק, סרט או הצגה. בדרך כלל החזרה לשגרה אחרי החגים מתלווה גם ברצון לסדר וארגון. למשל, לוח זמנים משפחתי - במהלך החגים כולם התרגלו ללכת לישון ולקום בשעות שונות, ועכשיו, כאשר מדובר בחזרה ללימודים, זה יכול להיות בעייתי. בסך הכל, שגרה מאד חשובה לא רק לילדים, אלא לכל המשפחה, כי היא מקלה על התנהלות.

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יגל" משדר בלוויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של הראשון לציון הרח"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 20:30 שיעור יוקרן על גבי מסך ענק. בע"ה תתקיים סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם"

מקום מיוחד לנשים

כל הישועות והברכות

למישה וחדה פפוי הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלוויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדם, לרפואתם והצלחת כל ילדיהם שיתברכו בכל מילי דמיטב ויתגשמו כל משאלות ליבם שיזכו באושר ובפרנסה טובה וזיווג הגון לבנותיהם

סרכה אהלחה

לשמואל יוספיה כהן זרה שזיכו לרפואה, אושר ופרנסה טובה, יתגשמו משאלותם לטובה וברכה לבת ליהי. לרפואת ובקת בת שרה ליעקב נאמן ולשרה בת שמואל

סרכה אהלחה

למשה יהנה דוידי שזיכו לרפואה שלימה ובפרנסה טובה, אושר ושלווה. יתגשמו משאלותם לטובה ולסגולת ביטו ורפואה שלימה וברכה והצלחה לאופרי ושמואל

סרכה אהלחה

לאברהם וביטרה לקייא על הסיוע לזיכוי הרבים. לרפואתם והצלחת ילדיהם ומשפחתם. שיזכו בפרנסה טובה, אושר ושלווה. יתגשמו משאלות ליבם לטובה

כל הישועות והברכות

למיכל ומוני מוספי הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלוויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדם, לרפואתם והצלחת כל ילדיהם שיתברכו בכל מילי דמיטב ויתגשמו כל משאלות ליבם שיזכו באושר ובפרנסה טובה ולשנים רבות וטובות. וברכה לאיריס ויהודה נסימי

סרכה אהלחה

לאיתי וכ"ז מוסאי על הסיוע לזיכוי הרבים. שיזכו לרפואה שלימה, אושר ופרנסה טובה ולבנים זכרים ולשנים רבות וטובות והצלחת בנותיהם ליאם, הודיה ואיילה.

סרכה אהלחה

לשמואל ובידי דוידי על הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. יתברכו בבריאות, אושר ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיים, לשנים רבות וטובות.

סרכה אהלחה

לא"ר ופרחנאז סלדיאן על הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. יתברכו בבריאות, אושר ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיים, לשנים רבות וטובות.

סרכה אהלחה

למיכאל והנה יוספי הי"ו שיתברכו בשפע קודש, בריאות ופרנסה טובה וזיווג לשנים רבות וטובות ועימות שרורו וחת מכל יוצאי חלציהם.

לעיני הצנועה והענוה

לעיני הצנועה והענוה רבקה עמרני בת אלעזר ז"ל ב' חשון פקידת שנתה שתמליץ טוב בעד כל משפחתה

שבת שלום ומבדרך

רפואה שלימה והחלמה מהירה לכל החולים ובכללם - :

שלמה לארי בן מרים הי"ו אדר ישראל בן שרית הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו ישראל פרגי רפאל בן מרים הי"ו באבאי באבאי בן מורווי הי"ו יהונתן אריאל בן שרה הי"ו שבתאי מוסאי בן נהיית הי"ו מרים דוידי בת זליכה מנב"ת אסתר אהרני בת גוהר מנב"ת

לעיני מרן הראש"ל

עובדיה יוסף בן יעקב וגורגיה ז"ל יום שיש ג' חשון פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל ישראל

לעיני הענו והישר סליימו בן שמואל ז"ל ג' חשון פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

לעיני הצנועה והענוה אילנה דויד בת ביבי ז"ל כח' תשרי פקידת שנתה שתמליץ טוב בעד כל משפחתה

לעיני הענו והישר סעדיה נהרי בן סליימו ז"ל כח' תשרי פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

לעיני הצנועה והענוה רבקה עמרני בת אלעזר ז"ל ב' חשון פקידת שנתה שתמליץ טוב בעד כל משפחתה

לעיני הצנועה והענוה שלמה פוסט בן ר' משה ז"ל ב' חשון פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

מרדכי לארי ז"ל בן שלמה ושרה שיחיו

בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

דיני משיב הרוח ומוריד הגשם

"משיב הרוח ומוריד הגשם", הוא שבח להשם יתברך, שאנו אומרים אותו בימות החורף, בתפלת העמידה, בברכת "מחיה המתים". וכפי שמופיע בכל הסידורים.

מתחילין לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" החל מתפילת מוסף של חג שמחת תורה, והזכרה זו, אינה שאלה ובקשה על הגשם, אלא היא שבח להשם יתברך, ולכן הזכרה זו נקראת "גבורות גשמים", שמדברת מענין גבורותיו של השם יתברך בעולם.

מדוע מזכירים משיב הרוח דוקא בברכת מחיה המתים?

אמרו בגמרא (ברכות לג.), שמזכירין גבורות גשמים ("משיב הרוח") בברכת "אתה גבור", שהיא ברכת "מחיה המתים", משום שהיא ברכה על תחיית המתים, ומתוך שירידת גשמים שקולה כנגד תחיית המתים, לפיכך קבעו בתחיית המתים. ושאלת גשמים (ותן טל ומטר לברכה!), קבעו בברכת השנים, משום שברכת השנים היא ברכה על פרנסה, וירידת גשמים גם היא ענין פרנסה לעולם.

א. טעה ולא אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם", אם נזכר קודם שאמר הברכה "מחיה המתים" אומר במקום שנזכר רק שלא יהא באמצע ענין, כגון אם נזכר לאחר שאמר "ומקיים אמונתו" אומר גם כן "לישני עפר" ואומר "משיב הרוח... מי כמוך". ואם רוצה יכול לומר לגמרי "משיב הרוח ומוריד הגשם מכלכל חיים". אבל אם לא נזכר עד לאחר שסיים הברכה מחיה המתים, צריך לחזור לראש תפלת שמונה עשרה (ולא סגי שיתחיל אתה גבור, כי ג' ברכות הראשונות נחשבים כאחד, שאם סיים הברכה שלא כהוגן צריך לחזור לראש התפלה). טעה במעריב של פסח או בשחרית או במוסף ולא אמרו, אין צריך לחזור.

ב. כשאומרים בקיץ "מוריד הטל", אם טעה ואמר כן גם בחורף, אם לא נזכר עד לאחר שאמר ברוך אתה ה', גומר הברכה "מחיה המתים", ואין צריך לחזור בשביל הזכרת גשם, כיון שכבר הזכיר טל, ואך אם נזכר מקודם שאמר את השם, אומר במקום דסלקא ענינא מוריד הגשם.

ג. אם טעה בקיץ ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אם נזכר קודם שאמר הברכה מחיה המתים, חוזר ומתחיל אתה גבור וכו' (ואין זאת מדין חזרה, אלא כדי שתהא הברכה ניכרת שאינו אומר בה משיב הרוח ומוריד הגשם), אבל אם לא נזכר עד לאחר שסיים מחיה המתים חוזר לראש התפלה. אם לא אמר רק משיב הרוח ולא אמר מוריד הגשם, אינו מזיק כלל ואומר מכלכל חיים. אם טעה במעריב או בשחרית של שמיני עצרת ואמרו, אין צריך לחזור לראש.

ד. אם טעה ולא אמר טל ומטר, אם נזכר קודם שסיים הברכה מברך השנים, אומר שם ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה ושבוענו... וחותרם כראוי, ואם לא נזכר עד לאחר שחתם הברכה מתפלל להלן. ובתוך ברכת שמע קולנו, אחר ריקם אל תשיבנו, אומר ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע תפילה...". ואפילו אם לא נזכר אז רק אחר שאמר ברוך אתה, כל שלא אמר עדיין את השם, יכול לומר ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע. אבל אם לא נזכר עד לאחר שסיים הברכה שומע תפלה, חוזר ומתחיל ברוך עלינו, ואם לא נזכר עד לאחר שאמר את הפסוק יהיו לרצון וגו', חוזר לראש התפלה.

ה. טעה בקיץ ואמר טל ומטר, חוזר ומתחיל ברוך עלינו, ואם לא נזכר עד לאחר שאמר את הפסוק יהיו לרצון השני, חוזר לראש התפלה.

מכל מלמד השכלתי

חודש חשוון

חשוון - הוא החודש השני בשנה, והשמיני למניין החודשים שמתחיל מניסן. חודש זה נקרא בשם "בול", כמו שנאמר (מלכים א' ו'): "ובשנה האחת עשרה בירח בול, הוא החודש השמיני, כלה הבית לכל דבריו ולכל משפטו".

חשוון נקרא "בול" לפי שבחודש זה העשב בלה בשדה ובוללין לבהמה מהבית, כלומר: מערבבים לה מרעה מן המספוא אשר בבית.

יש אומרים שהוא מלשון "בול", שבחודש זה מתחילה החרושה והזריעה.

ויש אומרים מלשון "מבול", שבחודש זה יורדים על הרוב גשמים הרבה, ובמדרש אמרו, מפני שבחודש זה התחיל המבול, לכך נגזר עליו שיהא בו מטר וגשם למכביר. ונתקבל השם "חשוון" שעלה עם הגולים מבבל, שכך אמרו חז"ל: שמות חודשים עלו מבבל'.

קשה קינאה בין קין להבל

קין עבד את האדמה, ותוצרתה היתה אהבתו הגדולה. הוא החליט להביא מההידולים שאהב, קרבן לה'. כדי להביע בכך את תודתו לבורא.

הבל היה מושלם יותר מאחיו. הבל, אימץ את קין כרבו המובהק. "והבל הביא גם הוא" (בראשית ד', ד'), הבל חיקה את קין, הלך בדרכיו, אולם הבל חידש מושג חדש בעבודת הבורא, הוא הביא "מבכורות צאנו ומחלביהן" (בראשית ד', ד'), הוא **חידש את המושג "הידור מצוה"**.

הבל לימד את הדורות הבאים חידוש עצום זה, ועל כן זכה: "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" - **היו מעשיו רצויים לה'.**

כשנוכח קין כי הבל השכיל יותר ממנו לעבוד את הבורא, עלתה קינאה בליבו. "ויאמר קין אל הבל אחי", התפתח ויכוח ביניהם. הבל השתמש בקנאה כדי לקנות מידות טובות ומעלות שיש בזולת, ואילו קין השתמש בקנאה כדי להפריע להבל להתעלות.

חידושו של האלשיך הקדוש

האלשיך הקדוש מחדש בספר "תורת משה":

בכל התנ"ך אנו מוצאים 6 פעמים בהן יש 5 מלים רצופות בנות 2 אותיות, ואלו הן:

"וילד נח את שם את חם ואת יפת" בסוף פרשת בראשית.

(דברי המילדת לרחל) "כי גם זה לך בן..." בפרשת וישלח.

(דברי יהונתן) "על כן לא בא אל שלחן המלך" בהפטרת "מחר חדש".

(דברי האשה שבנה מת) "גם לי גם לך לא יהיה" במשפט שלמה.

"אין זה כי אם רע לב" בספר נחמיה (ב, ב)

"כי יד על כס קה מלחמה לה' בעמלק" בסוף פרשת בשלח.

האלשיך הקדוש אומר כי בפסוקים האלו אנו שומעים שיחה בין היצר הרע לבין היצר הטוב:

כל מה שאדם עושה, בין אם טוב ובין אם רע, לעצמו הוא עושה

כשהוא יושב מבודד בארמון המלכות, מוקף בשרי וביועציו, אין המלך יכול לדעת בדיוק מה נעשה בקרב המון העם, מה חושבים האנשים תושבי מדינתו, מה הם מבקשים, מה הם דעותיהם על המלך, מה הם תלונותיהם; וכיו. לפיכך, עשה אחד המלכים מעשה שכזה: מפעם לפעם היה פושט את בגדי מלכותו ובמקומם לבש על גופו בגדים פשוטים, וכך שנראה הוא ככל האדם, יצא מהארמון לסייר בחוצות עיר הבירה, או אז יכול לראות מקרוב, ובלא כל מחיצות, את האזרחים, ואכן, המלך עקב אחר אורחות חייהם, מנהגיהם, ובחן את כל מעשיהם. תשומת לב מיוחדת הקדיש המלך, אשר היה לבוש בבגדי אזרח פשוט, לקבצנים היושבים בכיכר השוק. כדרכם של העוברים והשבים, השליך אף הוא לעברם מטבעות, והאזין בקשב רב למילות הברכה והתודה שהעתירו הקבצנים על ראשו. רק אחד הקבצנים היה שונה מכל חבריו, כשהוא קיבל את המטבע, לא השיב במילות תודה, אף לא ברכ את הנותן ורק משפט אחד היה שגור תמיד על פיו: "כל מה שאדם עושה בין אם טוב ובין אם רע, לעצמו הוא עושה". כך היה אומר העני בכל פעם שלשלה המלך מטבע לתוך ידו המושטת.

בתחילה האזין המלך למשפט זה ברוח טובה. סבור היה כי העני אינו אלא חומד לו לצון, אך, כשעברו ימים רבים, ובכל פעם שהיה המלך בא לכיכר השוק והיה נותן לעני נדבה, ונענה באותו משפט, החל הדבר לקומם את המלך ואמר לעצמו: כיצד מעיז העני להשיב על נדבה שנותנים לו במילות עלבון שכאלה? זוהי פשוט כפיות טובה. כעסו של המלך על אותו קבצן חוצפן הלך וגבר, עד אשר באחד הימים כששוב נתן לו מטבע ושוב נענה במשפט הידוע, גמר אומר להרוג את האיש הקבצן. מה עשה? שוב התחפש המלך ויצא לכיכר השוק, שם שלף מכיסו מטבעות רבים, והחל משליכם לתוך תיבותיהם של כל הקבצנים אשר ישבו שם. הללו, שמחו לקראתו והרעיפו עליו דברי תודה וברכה. כשהגיע המלך אל מקום מושבו של אותו קבצן ידוע, עצר כדי רגע ונעץ בו מבט נוקב: "ראוי אתה לנדבה הגונה" הפטיר בפנים שוחקות, הנה קח לך מאכל טעים, בטוח אני שתתענג עליו".

המלך הגיש לו תרנגולת מפוטמת, צלווה היטב, שריחה הטוב הולך למרחוק. הקבצן המופתע פער את עינו לרווחה, אכן, מאכל כה טעים לא אכל מעודו, ומה משתוקק הוא לטעום ממנו, ואולם, בתוך לבו עלה חשש, אולי חומד לו האיש שלפניו לצון, וכלל אינו מתכוון לתת לו את המאכל הערב. ראה המלך המחופש כי הקבצן מהסס, אמר לו: "קח, שלך היא התרנגולת" והגיש לו את העוף הצלוי. בהתלהבות רבה הושיט העני את ידיו ולקח את התרנגולת מידי המלך המחופש. מסביבו התקהלו חבריו הקבצנים. ניחוח המעדן עלה באפיהם, ומבלי להסתיר את קנאתם הביטו אל חברם בר המזל. ואז שמעו כולם את המשפט המפורסם והידוע יוצא שוב מפיו של הקבצן: "כל מה שאדם עושה בין אם טוב ובין אם רע, לעצמו הוא עושה". חמתו של המלך התלקחה בו מחדש, אולם בידועו שזו הפעם האחרונה שיפגוש קבצן זה,

הבליג ולא אמר מאומה, ובחיך קל הלך לו לדרכו. העני המאושר הביט עדיין כלא מאמין על התרנגולת שבידו, ומלמל לעצמו: "אהה תרנגולת צלווה.. מעדן מלכים ממש". מעדן שכזה אין זה יאה לאכול בכיכר השוק לעין כל. אלך לי הביתה, אפרוש מפה נקיה על השולחן, אוסיף כמה ירקות לצלחת, ואז אשב לי לאכול את התרנגולת הצלווה והטעימה בשקט ובנחת. הוא קם ממקום מושבו, אחז את העוף כאילו היה אוצר יקר ערך, ופנה לביתו הדל הניצב בפאתי העיר. רק הריח הערב שהותירה התרנגולת הצלווה הזכיר ליושבי כיכר השוק באיזה אוצר זכה חרם.

ערך העני בביתו את השולחן לסעודה, ובמרכזו העמיד את התרנגולת השחומה. זו התנוססה בכל תפארתה, וריחה מילא את כל חלל הבית. עוד רגע קט ויגש לסעודה הדשנה. ואז... כשהתכוון לשבת ליד השולחן, נשמע מבחוץ קול הלמותן של פרסות סוסים, מלווה בקול תרועה. ידע הקבצן: אלו הם צייד חצר המלוכה, השבים מן הצייד ביער הסמוך, רגיל היה לשמוע את קולותיהם מפעם לפעם. כשגברו הקולות והלכו, הציץ האיש מבעד לחלון, והנה מה רואות עיניו! כל השיירה מתקרבת לכיוון ביתו, ובראש רוכב בן המלך, ניכר על פניו שהוא עייף ויגע עד מאד, נראה שמלאכת הצייד קשתה עליו במיוחד הפעם.

אך מה לפמליה הנכבדת הזו ולביתו שלו, הדל והנידח? דומה שליבו החסיר פעימה אחת או שתיים מרוב פחד. עוד רגע, ונקישות רמות נשמעו בחלל הבית. הבאים התנדפקו על הדלת. מיהר העני לפתוח את דלת ביתו ועל הסף ניצבה כל הפמליה המלכותית.

למראה הבאים נאלם בעל הבית דום. אך הללו לא המתינו להזמנתו, בן המלך מיהר להיכנס פנימה, וצנח מתנשם בכבדות על הכיסא הראשון שנודמנה לו.

שליחו של הנסיך פנה אל בעל הבית ואמר: "הנסיך חש ברע, רעב הוא מאד ויש להגיש לו מיד דבר מאכל". וכי מה יגיש בעל הבית העני לאורח רם המעלה שפרץ לפתע למעונו? כמוכון את התרנגולת הצלווה שקיבל מהאיש רב החסד בכיכר השוק. חיש מהר הובא המעדן, והנסיך שרגיל היה במעדנים כאלה, לא התמהמה לרגע, ומיד החל לסעוד את לבו בתיאבון גובר והולך, הוא אכל ואכל עד כי מהתרנגולת הטעימה לא נותר אפילו פירור אחד. החבורה כבר עמדה לקום ולצאת לדרך, כשלתע החל הנסיך בן המלך לצרוח בקול רם: "הצילו! הצילו!" זעק והתפתל מכאבים. לא חלפו דקות רבות - והוא צנח ארצה ללא רוח חיים. "רוצח!" זעקו שומרי בן המלך המזועזעים, והתנפלו על בעל הבית, "הרעלת את בן המלך! אתה גרמת למותו!" הם תפסו את העני והביאו אותו למשפט לפני המלך. רועד מפחד בא העני לפני המלך, בודאי יצווה המלך להורגו מיד על כי הרעיל למות את בנו, חשב הקבצן המסכן.

כשרעל המלך מי עומד לפניו, התחלפה הבעת פניו הזועמות בתדהמה: הרי זהו אותו עני קבצן, לו הגיש הבוקר את התרנגולת המורעלת, הן המלך רצה להמיתו, ובחר להרעיל אותו בסם מוות, ביקש להמית את העני - והנה, בדרך זו גרם למות בנו אהובו. "שחררו את האיש" הורה המלך למשרתיו, ואל העני פנה ואמר: "אכן צדקת בדבריך: כל מה שהאדם עושה - בין אם רע ובין אם טוב - לעצמו הוא עושה"